

Gândirea laterală - de la teorie la aplicații în grădiniță

Prof. Înv. Preșcolar Atănăsoaie Ana Maria

GPN „Căsuța poveștilor” Vatra Dornei

Gândirea laterală este abilitatea de a gândi creativ, de a ieși ușor dintr-o zonă a confortului, presupune renunțarea la limite, la modul de gândire tradițional și eliminarea prejudecăților. Gândirea laterală este un alt mod de a gândi, are legătură cu intuiția, creativitatea și dispoziția și ocupându-se cu generarea de noi idei și de spargerea barierelor conceptuale ale ideilor vechi.

Principii și tehnici ale gândirii laterale au fost identificate de Edward de Bono „părintele gândirii despre gândire” și prezentate în cărți precum „New Thinking” (1967), „Lateral Thinking” (1970), „Serious Creativity” (1992). În opinia sa gândirea reprezintă resursa supremă a omenirii.

Gândirea laterală este abilitatea de a gândi creativ, presupune rearanjarea intuitivă a informației din interior, implică o atitudine tolerantă, deschisă, fiind un proces deliberat și dirijat. Pentru dezvoltarea gândirii laterale Edward de Bono prezintă mai multe metode și tehnici:

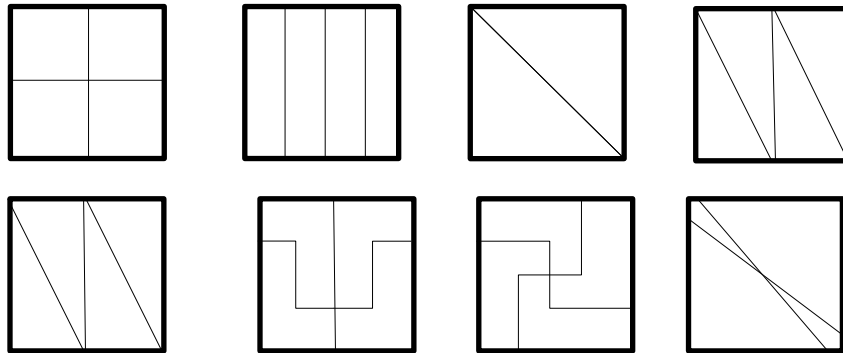
- *Metoda PMI- factori pozitivi, negativi, interesanți* îi ajută pe copii să se concentreze, să analizeze obiectiv o situație și să ia o decizie în urma identificării celor trei componente ale metodei: „plus”, „minus”, „interesant”, astfel copiii se vor simți mai siguri în corectitudinea deciziei luate.
- *Metoda CAF –luarea în considerare a tuturor factorilor dintr-o situație* presupune reflectarea asupra tuturor aspectelor răspunzând la întrebările: „ce am uitat?”, „ce am omis?”, „ce am considerat cert?”.
- *FIP- metoda celor mai importante priorități* îi ajută pe copii să își identifice opțiunile și prioritățile înaintea luării deciziilor.
- *Metoda OPV –opiniile altor persoane* solicită copiilor să identifice persoanele implicate într-o anumită situație, să se pună și să acționeze în locul acestora, apoi să observe în ce măsură acțiunile întreprinse îi afectează pe cei din jur.

În concepția lui Edward de Bono orice fel de a privi lucrurile este doar unul din nenumăratele alternative posibile, este un efort de a vedea lumea din diferite perspective.

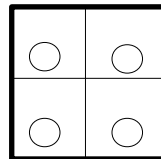
Jocuri pentru dezvoltarea gândirii laterale:

1. „Ce poate fi?” – li se prezintă copiilor un obiect și li se solicită să descopere cât mai multe întrebări ale acestuia exceptând utilizarea lui de bază (tuburi de la rolele de hârtie, strecurătoare, pahare de plastic, pufuleți, paste).

2. „Împarte un pătrat în patru părți egale”

3. „Completează desenul”- copiii vor primi o foaie împărțită în patru cadrane cu același element desenat în fiecare cadran și vor avea de completat desenul cu elemente diferite.

4. „Tehnica 6/3/5” – grupa se împarte în subgrupe de câte 6 copiii, se alege o temă („La bunici”, „La mare”), fiecare copil primește un creion colorat diferit de al celorlalți și desenează trei elemente timp de cinci minute respectând tema dată, apoi dă foaia colegului din partea dreaptă și o primește pe a colegului din partea stângă completându-i desenul cu alte trei elemente timp de cinci minute; activitatea continuă până când fiecărui copil îi revine foaia primită inițial.
5. „Pictori talentați”- grupa se împarte în două subgrupe, fiecare copil își alege o singură culoare cu care va picta. Mesele sunt așezate una lângă alta, copiii stau în picioare și pictează ce doresc sau ce cred că se potrivește cu culoarea pe care și-au ales-o. Se pregătește un colaj cu fragmente din melodiile cunoscute de copii, când se schimbă melodia copiii se deplasează în partea dreaptă continuând desenul colegului, activitatea se încheie când fiecare copil revine la locul ocupat inițial.

6. „Ce vede prințul/prințesa prin fereastra castelului?” – fiecare copil își alege o fereastră fermecată și se transformă în prinț/prințesă prezentând ceea ce vede atunci când se uită pe fereastră. Copiii nu au voie să repete ce au spus colegii. Prin acest joc se dezvoltă limbajul, imaginația și gândirea creatoare.

7. „Continuă povestea!”- copiii continuă povestea și cooperează pentru a descoperi un final potrivit.
8. „Storytelling”- grupele se împart aleatoriu, prin completarea unui puzzle cu 5 piese; personajul descoperit devine eroul principal. Se aleg 6 Story Cubes sau imagini care nu au nimic în comun, iar copiii vor crea o poveste utilizând toate imaginile alese. Se dezvoltă astfel gândirea creatoare, imaginația și limbajul.

9. „Ce ar fi dacă:...?” – li se dau copiilor diferite situații, cerându-li-se să descopere soluții și să își argumenteze punctul de vedere. Copiii pot lucra în echipă sau individual:
- Ce-ar fi dacă la ușa grădiniței ar apărea un pinguin?
 - Ce-ar fi dacă orașul nostru ar fi înconjurat de mări?
 - Ce-ar fi dacă ne-am întâlni cu un extraterestru?
10. „Schimbarea perspectivei”- li se solicită copiilor să deseneze „grădinița iepurașilor” sau „cum vede casa un șoricel” și să argumenteze deciziile luate.

Copilul preșcolar este prin natura sa creativ datorită imensei sale curiozități, a freamăturii permanente pentru a cunoaște tot ceea ce se petrece în jurul său. Stimularea potențialului creativ al preșcolarilor impune utilizarea unor strategii euristice care implică preșcolarul în activitatea de descoperire, de rezolvare de probleme, de investigare a realității

și strategiile creative care pun accentul pe gândire laterală, spontaneitate, originalitate. Dintre metodele interactive eficiente în dezvoltarea creativității și a gândirii laterale pot fi amintite: brainstorming, metoda pălăriștelor gânditoare, brainwriting, explozia stelară, tehnica viselor, metoda Philips 6/6.

Gândirea creativă este un tip de gândire inovatoare ce elimină tiparele limitative ale gândirii logice. Punând în valoare creativitatea acest tip de gândire oferă o nouă perspectivă asupra situațiilor de învățare crescând simțitor capacitatea de dezvoltare de noi idei și de identificare de noi soluții.

Bibliografie:

1. Bono, E., *Gândirea laterală* (2019), Ed. Curtea Veche, București;
2. Breben, S. (coordonator) „*Metode interactive de grup*” (2012), Ed. Arves, Craiova;
3. Zimbru, R. (coordonator) „*Creativitate și inspirație în educație*” (2020), Ed. Mușatinii, Suceava.